

SXEDIO-B.43

15.7.1974 (Ωρα 14.55) : Ο ΝΙΚΟΣ ΣΑΜΨΩΝ ΟΡΚΙΖΕΤΑΙ
ΚΑΙ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΙΖΕΙ ΤΗΝ "ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ" ΤΟΥ

Ενώ ο Πρόεδρος κατευθυνόταν προς το Μοναστήρι του Κύκκου και το πραξικόπημα έδειχνε ότι έγερνε προς την πλευρά των πραξικοπηματιών, αυτοί προσπαθούσαν παράλληλα να σχηματίσουν Κυβέρνηση που να την παρουσιάσουν στον έξω κόσμο ότι είχε αναλάβει την εξουσία, ώστε να υπάρξει το αντίβαρο και το διάδοχο σχήμα του Μακαρίου.

Ωστόσο, έκαμαν τη χειρότερη εκλογή και προκάλεσαν περισσότερο τους Τούρκους όσο και τους Άγγλους: Διάλεξαν τον δημοσιογράφο, εκδότη και βουλευτή Νίκο Σαμψών που ήταν μισητός τόσο στους τούρκους όσο και στους Άγγλους.

Ήταν γνωστή η δράση του Νίκου Σαμψών εναντίον των Τούρκων κατά τα γεγονότα του Δεκεμβρίου του **1963**. Είχε ηγηθεί τότε ομάδας στην Ομορφίτα και η παρουσία του εκεί είχε προκαλέσει πανικό μεταξύ των Τούρκων.

Παράλληλα και οι Άγγλοι αν δεν τον μισούσαν τουλάχιστο, δεν είχαν λόγους να τον ανέχονται. Ο Σαμψών στον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ ήταν εκτελεστής πολλών βετιανών και είχε καταδικασθεί σε θάνατο δυο φορές για τη δράση του.

Παράλληλα η εφημερίδα του "Η Μαχη" αργότερα με την ανακήρυξη της Δημοκρατίας ακολουθούσε αντιβρετανική πολιτική και είχε μάλιστα δημοσιεύσει σειράν άρθρων επικριτικών εναντίον της Βρετανίας και γενικά της στάσης της έναντι του Κυπριακού αγώνα.

Έτσι τόσο η Βρετανία όσο και η Τουρκία, δύο από τις τρεις εγγυήτριες δυνάμεις της ανεξαρτησίας της Κύπρου δεν είχαν κανένα λόγο να θέλουν τον Σαμψών στην προεδρία της Δημοκρατίας- έστω και για όσο καιρό θα έμενε.

Αλλά η εκλογή Σαμψών ήταν αδήριτη ανάγκη για τους πραξικοπηματίες εκείνη τη στιγμή που μάταια

αναζητούσαν κάποιον για να τον ορκίσουν ως πρόεδρο.

Την απόφαση πήρε ο αρχηγός του πραξικοπήματος στην Κύπρο Ταξίαρχος Γιωργίτσης, ο οποίος είχε μετακινηθεί από την αρχική του έδρα, το στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ στο ΓΕΕΦ και τον είδε να περιφέρεται στην αυλή.

Ο Γεωργίτσης επέλεξε τον Σαμψών χωρίς να ενημερώσει τον Δημήτριο Ιωαννίδη στην Αθήνα γιατί οι οδηγίες ήταν σαφείς: Δεν έπρεπε να υπάρξει καμιά επικοινωνία εκτός μέσω αγγελιοφόρου.

Όπως αναφέρεται όμως στο πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων ο Ιωαννίδης εξέφρασε την απόλυτη διαφωνία του όταν πληροφορήθηκε την ορκωμοσία του Νίκου Σαμψών, αλλά ήταν πλέον αργά.

Οι πραξικοπηματίες είχαν οργανώσει το πραξικόπημα με πολύ συνωμοτικό και μυστικό τρόπο μέχρι και τα μηνύματα που θα διοχέτευαν μέσω του ΡΙΚ για να γίνει αμέσως πιστευτό ότι ο Πρόεδρος Μακάριος ήταν νεκρός ώστε να παύσει κάθε αντίσταση. Είχαν επίσης οργανώσει το πραξικόπημα σε χρόνο που ίσως για πρώτη φορά στην ιστορία των πραξικοπημάτων εγίνετο (ώρα **8.25** το πρωί).

Ωστόσο δεν είχαν προβλέψει και δεν είχαν επιλέξει στα σίγουρα τον διάδοχο του Μακαρίου.

Ίσως να ήλπιζαν ότι μόλις θα έρριχναν τον Μακάριο και θα τον σκότωναν θα βρίσκονταν πολλοί για να τον διαδεχθούν.

Συνωμοτικά κινούμενοι είχαν καταρτίσει όπως φαίνεται κάποιον δικό τους κατάλογο χωρίς να σιγουρευτούν πρασκηνιακά αν υπήρχε περίπτωση να αποδεχθούν την προεδρία. Όμως σε τέτοιο σημείο πρόχειρος και ελλιπής ήταν ο κατάλογος τους, σύμφωνα με τη μαρτυρία του Σαμψών όσο και της Εισαγγελίας της Δημοκρατίας, ώστε πολλοί από εκείνους από τους οποίους προετίθεντο να προτείνουν να αναλάβουν την προεδρία ή ακόμη και υπουργική θέση απουσίαζαν στο εξωτερικό. Ένας άλλος, τουλάχιστον τους είπε πως ήταν άρρωστος και υπέφερε από την καρδιά του ώστε να τους ξεφορτωθεί, χωρίς να είναι σε θέση να επιβεβαιώσουν αν αυτά που

τους έλεγε ήταν αλήθεια ή προφάσεις.

Οι δυσκολίες αυτές δεν άφηναν στη νέα χούντα την πολυτέλεια της εκλογής. Και κατέληξε στο Νίκο Σαμψών για να μπαλώσει την κατάσταση.

Ο Νίκος Σαμψών δεν γνώριζε για το πραξικόπημα. Υπάρχει μαρτυρία αξιωματικού του Εφεδρικού, ο οποίος μάλιστα ήταν μέσα στις ομάδες ερευνών εναντίον της παρανομίας πριν από το πραξικόπημα ότι ο Σαμψών ουδέποτε υπήρξε μέλος της ΕΟΚΑ Β που συνεργαζόταν με τη χούντα των Αθηνών ανοικτά.

Η μόνη "συγγένεια" του με την παράνομη αυτή οργάνωση ήταν η προβολή από τις στήλες της εφημερίδας του στις παραμονές των δραματικών εκείνων ημερών γεγονότων που ήταν σε βάρος της Κυπριακής Κυβέρνησης και τα οποία αυτή αναγκαζόταν να παίρνει για να ανακόψει τη δράση της παρανομίας.

Ο Νίκος Σαμψών είπτε ότι βρέθηκε τυχαία στο ΓΕΕΦ, όπου πήγε ορμώμενος από την επιθυμία να μάθει περισσότερο για το πραξικόπημα σαν δημοσιογράφος, ώστε να ενημερώσει τη επομένη τους αναγνώστες της εφημερίδας του.

Είπτε επίσης ότι πήγε στο ΓΕΕΦ για να μεταφέρει, έπειτα από επιθυμία των ιδίων, τέσσερις στρατιώτες που βρήκε στο δρόμο και ότι ανέλαβε την προεδρία αφού έγιναν δεκτοί όροι του αναφορικά με τη διάλυση της Βουλής και άλλα και ενώ ε γνώριζε ότι ο Μακάριος ήταν ήδη νεκρός, ώστε να αποφευχθεί η αιματοχυσία.

Μετά την ορκωμοσία του ο Νίκος Σαμψών διάβασε εξήγγειλε τις προθέσεις του με "διάγγελμα" του προς τον Κυπριακό λαό μέσω του ελεγχόμενου ραδιοφώνου του ΡΙΚ.

Ανέφερε:

Ανέφερε στο διάγγελμά του:

"Ελληνικέ Κυπριακέ λαέ,

Εν ονόματι Θεού και ανθρώπων και κατόπιν τιμητικής επιλογής μου υπό των Ενόπλων Δυνάμεων του λαού μας, ανέλαβον σήμερα την Προεδρίαν της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Είμαι εις όλους σας γνωστά τα μέχρι σήμερα

διατρέξαντα, που επέβαλαν την σωτήριοι επέμβασι των στρατευμένων τέκνων της πατρίδας μας.

Δι' αυτό με ιδιαίτερον υπερηφάνειαν αναλαμβάνω σήμερον τα υψηλά μου καθήκοντα πεπεισμένος, ότι το δοκιμαζόμενον σκάφος της Κύπρου θα οδηγηθεί εις λιμένα της ψυχικής ενότητος και ηρεμίας λαού και Στρατού.

Σκοποί της Κυβερνήσεως μου:

1ον. Αμεσος αποκατάστασις του νόμου και της τάξεως.

2ον. Αποκατάστασις της ηρεμίας και της τάξεως εις όλους τους κόλπους της Εκκλησίας μας.

3ον. Αμεσος αντιμετώπισις των φλεγόντων προβλημάτων όλων των τάξεων του λαού μας, διά σοβαράς μελέτης και ρεαλιστικής πολιτικής.

4ον. Συνέχισις της διαδικασίας επιλύσεως του Κυπριακού προβλήματος δια των ενισχυμένων διακοινοτικών συνομιλιών.

5ον. Η εξωτερική μας πολιτική θα έχη γνώμονα την φιλίαν και συνεργασίαν μεθ' όλων των κρατών. Θα παραμείνη η Κύπρος αδέσμευτος προσφέρουσα φιλίαν εις όλους, αλλά απαιτούσα σεβασμόν υφ' όλων.

6ον. Προκήρυξις ελευθέρων και αδιαβλήτων εκλογών το ταχύτερον δυνατόν, ουχί δε πέραν του έτους ίνα δοθή το δικαίωμα και η ευκαιρία εις κάθε Έλληνα της Κύπρου να εκλέξη ελευθέρως την Κυβέρνησιν του.

Ζήτω ο Ελληνικός Κυπριακός λαος.

Ζήτω το στρατευμένα τέκνα της Κύπρου.

Ο Θεός είναι μαζί μας".

Στη συνέχεια ανέλαβε να σχηματίσει την "κυβέρνηση" του.

Τελικά διόρισε "υπουργούς" τους ακόλουθους:

- 1.** Ντίμησ Δημητρίου Εξωτερικών,
- 2.** Παντελής Δημητρίου Εσωτερικών και Αμύνης,
- 3.** Κώστας Αδαμίδης Δικαιοσύνης,
- 4.** Παναγιώτης Δημητρίου Παιδείας,

- 5.Κυριάκος Σαβεριάδης Συγκοινωνιών και Εργων,
- 6.Οδυσσεύς Ιωαννίδης Υγείας,
- 7.Ανδρέας Νεοκλέους Γεωργίας,
- 8.Γιαννάκης Δρουσιώτης Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,
- 9.Αρης Χατζηγεωργίου Εμπορίου.

Διόρισε επίσης τον Ανδρέα Παρισινό Υφυπουργό παρά τω Προέδρω, τον Σπύρο Παπαγεωργίου Διευθυντή του Γραφείου Δημοσίων Πληροφοριών, τον Ιωσήφ Χατζηϊωσήφ Γενικό Διευθυντή του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και τον Ονησίφορο Αντωνίου Γενικό Διευθυντή των Κεντρικών Φυλακών.